

Meddelande om europeiska öppenhetsinitiativet

Statsrådsberedningen

2007-07-03

Dokumentbeteckning

COM(2007) 127

Meddelande från kommissionen. Uppföljning av grönboken om "Det europeiska öppenhetinitiativet"

SEK(2007) 360

Sammanfattning

Meddelandet är en uppföljning av grönboken om det europeiska öppenhetsinitiativet. Kommissionen kommer enligt meddelandets slutsatser att:

- Skapa ett nytt frivilligt register för lobbyister, med en möjlighet för dessa att bli informerade om samråd i frågor som är intresserade av.
- Skärpa tillämpningen av kommissionens samrådsnormer, med utgångspunkt främst i en standardwebbplats för Internetsamråd, samt en granskning av deltagarna.
- Formulera en uppförandekodex för lobbyister. Anslutning bakom uppförandekodexen blir ett krav för att kunna komma med i registret, och efterlevnaden skall övervakas av kommissionen.
- Fullfölja och genomföra sin politik när det gäller offentliggörandet av mottagarna av EU-stöd.

Regeringen ser positivt på åtgärder som leder till en ökad öppenhet och insyn i beslutsprocess inom EU.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Kommissionen lanserade i november 2005 ”Europeiska initiativet för att främja öppenheten”. Med detta initiativ inledde kommissionen en översyn av sin övergripande hållning i öppenhetsfrågan. Syftet är att definiera områden där det behövs förbättringar och uppmuntra till debatt om dessa frågor.

Kommissionens antog i maj 2006 en grönbok vars syfte var att starta ett brett offentligt samråd om vissa centrala beståndsdelar i sitt öppenhetsinitiativ, nämligen:

- Behovet av en mer strukturerad ram för *lobbyverksamheten*.
- Återkoppling på kommissionens *samrådsnormer*.
- *Offentliggörande av mottagarna av EU-medel*.

Meddelandet om uppföljningen av grönboken presenterades i april 2007. Kommissionen ger i sitt meddelande en återkoppling på de argument som kommit fram i samrådsprocessen och fattar beslut om åtgärder som skall följa upp grönboken.

Lobbyverksamhet

I grönboken föreslog kommissionen en ny ram för lobbyverksamheten som bygger på:

- Ett frivilligt registreringssystem med incitament för lobbyister att låta registrera sig. Incitamentet för registrering skulle bl.a. bestå i att lobbyisterna automatiskt skulle informeras om samråd i de frågor som de är intresserade av.
- En gemensam uppförandekodex för alla lobbyister, eller åtminstone gemensamma minimikrav.
- Ett system för övervakning och påföljder som skall utdömas vid fall av felaktig registrering eller brott mot uppförandekodexen.

I sitt meddelande konstaterar kommissionen att samrådet om grönboken påvisat att det frivilliga systemet bör få ytterligare ett incitament. Kommissionen avser därför kombinera det frivilliga registret med en ny standardmall för Internetsamråd. Om organisationerna lämnar in sina bidrag i samband med ett sådant samråd kommer de systematiskt att uppmanas att använda registret för att deklarerat vem de företräder, vad de har för uppdrag och hur de finansieras.

Kommissionen kommer att tillämpa följande *minimikriterier* när den bedömer huruvida den inlämnade informationen är tillräcklig för en registrering:

- Vid professionellt konsultarbete och advokatbyråer som sysslar med lobbying i EU-institutionerna bör man deklarerat den omsättning som är kopplad till lobbying gentemot EU-institutionerna samt klienternas relativa betydelse i denna omsättning.
- ”In-house-lobbyister” och branschorganisationer som sysslar med lobbying bör lämna en uppskattning av kostnaden i samband med direkt lobbying vid EU-institutionerna.
- Icke-statliga organisationer och tankesmedjor bör deklarerat sin totala budget och fördelningen per huvudsakliga finansieringskällor.

En lobbyist som beslår med att lämna oriktig information kommer att uppmanas att korrigera den. Som en sista utväg kan kommissionen utesluta lobbyister ur registret.

Kommissionen anser att en anslutning bakom en moderniserad uppförandekodex borde bli ett krav för lobbyister som vill ingå i det nya registret.

Kommissionen kommer att sätt igång diskussionerna med lobbyisterna om en gemensam uppförandekodex före sommaren 2007 och öppna registret över lobbyister våren 2008. Våren 2009 kommer kommissionen att göra en översyn av huruvida det nya systemet har uppnått önskade resultat, däribland i vilken grad de avsedda målgrupperna låtit registrera sig. Om inte, bör strängare åtgärder övervägas i form av obligatorisk registrering och rapportering.

Samrådsnormer

Deltagarna i samrådet om grönboken var i princip nöjda med samrådsnormerna i sig men pekade på vissa svagheter i tillämpningen.

Kommissionen anger i meddelandet att man kommer att skärpa tillämpningen särskilt när det gäller bättre feedback, ett mer samordnat grepp i fråga om samråd och på behovet att säkra pluraliteten hos de åsikter och intressen kommer till uttryck i samråden. På så sätt kan kvaliteten på kommissionens konsekvensbedömningar förbättras och därigenom bidra till

kommissionens policy i fråga om ”bättre lagstiftning”. Kommissionen kommer i detta syfte bland annat ta fram en standardwebbplats för Internetsamråd.

2006/07:FPM100

När dessa åtgärder väl har genomförts och testats avser kommissionen att beställa en extern utvärdering av sin samrådspolicy.

Offentliggörande av mottagarna av EU-medel

Kommissionen välkomnar att den samsyn om önskvärdheten i offentliggöra relevanta uppgifter som uppnått i samrådet om grönboken.

För att uppnå målet att offentliggöra uppgifterna från och med 2008 förutser kommissionen följande stegvisa handlingsplan:

Steg 1: Uppgifterna offentliggörs i sin nuvarande form

I överensstämmelse med bestämmelserna i den ändrade budgetförordningen och tillämplig sektorsspecifik lagstiftning kommer de medlemsstater som ännu inte har gett allmänheten tillgång till uppgifter om de program som sköts med delad förvaltning att göra detta, antingen via nationella webbplatser eller på andra sätt som de anser vara lämpliga.

Kommissionen kommer att sköta en central nätportal med länkar till de relevanta webbplatserna i medlemsstaterna. Denna portal kommer i sin tur att länkas till webbplatsen om direktförvaltat EU-stöd som kommissionen startade 2006. Härigenom säkras att direkta och delade förvaltningsprogram behandlas lika.

Steg 2: Uppgifterna blir jämförbara och ”sökbara”

Kommissionen medger i meddelandet att sökbara och jämförbara uppgifter behövs och kommer hösten 2007 att föreslå en gemensam standard för hur information om delad förvaltning skall offentliggöras så att berörda parter kan göra enhetliga EU-täckande analyser med tillgång till de uppgifter som offentliggjorts av medlemsstaterna via kommissionens centrala portal.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Åtgärderna avser förändringar inom EU:s institutioner och påverkar inte svenska nationella regler.

Åtgärderna ger upphov till två typer av kostnader i EG:s budget:

- Kostnader för att täcka uppbyggnaden av registret (på Internet) samt underhållet av det.
- Kostnader för ett mindre antal kontraktsanställda.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige ser positivt på förslag och åtgärder i meddelandet som leder till en ökad öppenhet och insyn i beslutsprocess inom EU. I ett demokratiskt system är det viktigt för medborgarna inom EU att kunna ta del i de olika beslutsprocesserna inom alla EU-institutioner. Förslaget ligger i linje med regeringens strävan om ett EU som är öppet, dynamiskt och demokratiskt. Lobbyverksamhet företräder särskilda intressen. Om det t.ex. ska lagstiftas i en miljöfråga kan det vara bra att veta vad såväl miljörörelsen, forskarna och industrin har att säga i frågan för att kunna bedöma rimligheten i ett beslut och dess konsekvenser. Detta förutsätter att olika åsikter kommer fram och blir kända något som kan underlättas om tydliga regler finns för lobbyverksamhet i ett så väl utvecklat internationellt samarbete som det inom EU. Redan i dag måste t.ex. alla lobbyister i Europaparlamentet registrera sig och skriva på en uppförandekod för att få ackreditering. De förslagna åtgärderna är ytterligare steg för att reglera och synliggöra lobbyverksamhet i EU. Sverige välkomnar upprättandet av ett frivilligt register för lobbyister.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

-

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

-

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Åtgärderna omfattas av kommissionens befogenheter som EU-institution. Kommissionen ska enligt artikel 219 EG fatta sina beslut med en majoritet av sina ledamöter.

3.3 Fackuttryck/termer

-